

مؤلفه‌های اساسی تعلیم و تربیت از دیدگاه امام خمینی^(ره)

دکتر زاهد غفاری هاشجین^۱

نرگس آمرورامینی^۲

چکیده:

مقاله حاضر به بررسی مؤلفه‌های اساسی تعلیم و تربیت از دیدگاه امام خمینی^(ره) می‌پردازد. روش مورد استفاده در این پژوهش، تحلیل اسنادی بوده و از این لحاظ، کلیه منابع و مراجع موجود و مرتبط با موضوع، مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. یافته‌ها که حاصل بررسی پنج سؤال پژوهشی است نشان می‌دهد که دیدگاه امام خمینی^(ره) در خصوص تعلیم و تربیت برگرفته از آموزه‌های اصیل اسلامی است. امام به کسب عادات و رفتارها و درونی ساختن آنها توجه خاص داشته و انسان را عصاره همه موجودات می‌داند. امام معتقد است که مسئله اساسی در زمینه تربیت، روح و قلب آدمی است که اگر الهی شود، همه کردار، رفتار و ثبات او نیز الهی خواهد شد. ایشان، پنج اصل تقدم اصلاح خود بر اصلاح دیگران، تقدم تزکیه بر تعلیم، امید داشتن، تدریجی بودن و جهت دار بودن را در تعلیم و تربیت انسان، مهم و مورد توجه می‌داند. امام خمینی^(ره) هدف اصلی در تربیت انسان را الهی شدن او دانسته و در این باره هدفهای ناظر به تربیت اخلاقی، تربیت اجتماعی، تربیت اعتقادی و تربیت فردی را دخیل می‌داند. از نگاه امام، محیط تکوینی، محیط خانوادگی، محیط آموزشی و محیط سیاسی از جمله عوامل تأثیرگذار بر تعلیم و تربیت انسان از زمان پیش از تولد تا زمان ورود او به جامعه هستند. در پایان مقاله نیز روش‌های تعلیم و تربیت از نظر امام در قالب روش‌های خودسازی، روش‌های دیگرسازی و روش‌های عام، شناسایی، تقسیم‌بندی و مورد بحث قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: امام خمینی^(ره)، تعلیم و تربیت، خودسازی، انسان الهی، روش‌های تربیتی، اهداف تربیتی، عوامل تربیتی، اصول و مبانی تربیت.

^۱. استادیار علوم سیاسی دانشگاه شاهد : ghafari@shahed.ac.ir

^۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی دانشگاه شاهد